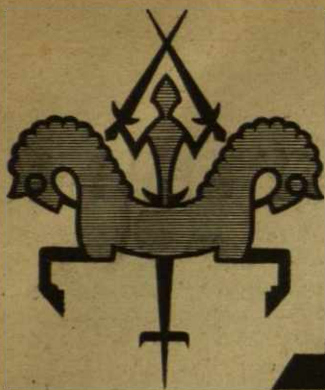

AIDAI

Lietuvių informacinis leidinys – Lithuanian Bulletin of Information

MÜNCHENAS, RUGSĖJO MĖN. 15 D., NR. 3 (5)

PRIE UŽTVANKOS

Paskutinės saulėtos dienos visus, dar nespėjusius įgyti „juodos" odos, kviečia į pliažus, paupius, paežeres. Gražu yra po tiekos rūpesčių, neramumų, vargų valandėlei užmiršti visą tą kasdieną ir paklausyti upės čiurlenimo, jos ramaus vandens ošimo. Yra keistų žmonių, prie kurių priklausau ir aš, kurie mėgsta stovėti prie užtvankos ir stebėti per turbinų ratus bešniokščiančias bangas. Muzika čia yra, tiesa, monotoniška. Bet ji, akims bežaidžiant vandens putų chaose, klausančiam šį tą pasako.

Štai upės yra užtvenkiamos. Užtvenktas vanduo nenustoja savo jėgos. Jis koncentruojasi ir vis su nauja energija veržiasi per pylimą. Ir ten, kur jis prasiveržia — tiesa, žmogaus proto nustatytoje vietoje — sukasi turbinos, veikia fabrikai, gaminama elektros energija. Tiesa, visa tai yra mums įprasta, žinoma ir net nuobodu.

Bet, jei, akimis žaisdamas šitoje energijos maišatyje, ir toliau galvoji, tai prieini išvadą, kad tvenkiniai reikalingi ne tik čia, upėse. Ir žmogaus gyvenime yra reikalingas tvenkinys. Žmogaus energija irgi yra būtina koncentracijos, kad ji galėtų būti produktinga. Seni ir šių dienų žmogui jau, atrodo, nudėvėtai skamba tie savęs varžymo, atsisakymo, susivaldymo ir pan. moralai. Bet jie turi ir tiesos savyje. Tiesa, visa, kas man nepatogu, kas reikalauja valingumo, aš galiu pavadinti moralais, senų bobų prietarais, ir viskas. Bet žmogaus gyvenimas, deja, gražių, malonių, patogių valandų labai maža teduoda. Daugiausia gi žmogui tenka kovoti, dirbti, rūpintis, vargti. Iš kur gi jis visa tam gali imti jėgos, jeigu jis, kaip paukštis, skraidydamas nuo šakos ant šakos, privargsta; jeigu jis, kaip ta musė, nuo gėlės prie gėlės tik jos medaus palaižyti ir jos kvape apsvaigti skuba. Praeis vasara, gėlės nužydės ir medžiai praras lapus. Tada jis, išvargęs vabzdys, negalės atsispirti prieš miegu masinantį šaltį ir turės užsnūsti, gal būt, be skausmo, bet ir be žymės, kad jis egzistavo.

Šiandiena reikalauja, kad mes, nepaisydami stovyklinio gyvenimo, nepaisydami to, kad mums visiems po karo sumkumų tikrai būtų net reikalingas poilsis, vis dėlto neužsimirštume, jog esame protingi žmonės — asmenybės. Asmenybę gi galima greit sugriauti, o jai sukurti ir išlaikyti yra reikalinga ištisa eilė metų, kruopštaus darbo ir atsisakymo pilnų metų.

Jau senųjų graikų etika žinojo, kad ypač jaunatvėje yra reikalinga „askezis", t. y. pratybos paties su savimi, savęs privertimas. Žinome ir mes tai, tik, gaila, ne vienas iš mūsų pasiduoda masės sugestijai ir užmiršta, kad jo principai jau griūva, kad ir jis jau greit kartu su visais galėtų vadovautis šūkiu „panem et circenses".

Kiekviena kultūra yra visų pirma žmogaus dvasios kultūros išdava. Žmogaus dvasios kultūra ir šiandien remiasi tais pačiais teisingumo, sąžiningumo, darbštumo, kito žmogaus gerbimo, padorumo principais. Tiesa, jie taip pat reikalauja to graikiškojo „askezis", bet be jų bendruomenės ir tautos gyvenimas yra neįmanomas.

Šitos laisvos ir nuobodžios dienos!... Mūsų nervai vis dar tebėra įtempti, ir mes nerimstame jose. Bet šitos dienos yra dirva asmenybių ugdymui, yra pasiruošimo ir brendimo laikas. Jose gali būti tvenkiama mūsų energija ir ruošiama planingam darbui. — —

Upės teka, linguoja visur. Ir čia, kaip kitados Lietuvoje. Keisti tie žmonės. Jie vis klausia, kam jos yra tvenkiamos, kam mūsų godos yra stabdomos...

J. V.

DELČIA

B. Brazdžionis

Liūdesy sudilo tavo dienos,
kaip sudyla mėnesio delčia.
Ten tekėjo upės, tartum, pienas,
o čionai visam pasauly vienas,
vienas su nežemiška kančia...

O, kad iš širdies išrautum kančią,
kad nebeskęstų akys liūdesy,
kad dienas išbertum kaip rožančių,
kad neveržtų kojų vargo pančiai, —
žemė būtų vėl šviesi, šviesi.

Žemė būtų vėl kaip ką tik gimus,
ką tik Dievo rankų sukurta,
kaip skausmingo sapno atminimas
būtų šis klajokliškas likimas,
kaip kalnų viršukalnė balta.

Dar mūsų universiteto reikalu

Mūsų idealas yra ir bus turėti pilną savąjį autonomišką universitetą, su savo patalpomis, su savo profesūra ir su sava administracija. Neišleidžiant šito idealo iš akių, tenka daryti viską, kad mūsų akademinis jaunimas galėtų toliau studijuoti, kad mūsų universitetas galėtų kuria nors forma egzistuoti.

Medicinos fakultetas, kuriam būtinos klinikos ir panašios institucijos, kurios yra vokiečių žinioje, negalės veikti autonomiškai, nepriklausomai nuo vokiško un-to. Medikai turi būtinai stoti į vokiškus un-tus. Sudarant prie kurio nors un-to pav. Erlangene bendrabutį bei lagerį, studentams medikams reiktų pasirūpinti, kad tame bendrabutyje galėtų apsigyventi ir mūsų medicinos fakulteto bent vienas kitas profesorius.

Lengviau yra su kitais fakultetais. Taip kaip mūsų gimnazijos dabar veikia atskirose stovyklose, nepriklausomai nuo vokiškų švietimo įstaigų, lygiai taip galėtų kurtis atskiri fakultetai. Eichstätte pav.-teologijos, Würzburge-filosofijos, Heidelberge-teisės ir tt., suburiant į vieną stovyklą bei miestą atitinkamo fakulteto profesūrą ir studentiją. Čia reikalinga ir UNRROS pagalba. Dalykas labai sunkus, bet ne utopiškas.

Eichstätte yra nemažai teologijos studentų. Girdėti nusiskundimų, kad ten vokiškoj seminarijoj jie turi labai sunkias sąlygas. Maistas esąs toks, kad džiova turi ten geras perspektyvas. Mūsų jaunimui tenka gyventi su nepalankiai mums nusiteikusiais vokiečiais studentais. Vadovybė ir profesūra vokiška; auklėjimas vokiečių rankose. Jei visa tai teisybė, tai tas dalykas skubiai tvarkytinas. Lietuviai turi būti ruošiami Lietuvai ir lietuvių tautai, o ne Vokietijai ir vokiečių tautai. Mūsų jaunimo švietimas ir auklėjimas turi būti lietuviškose rankose, turi būti vedamas lietuviškoj dvasioj, lietuviškoj atmosferoj. Be to, kiekvieno lietuvio sveikata yra mums didelis ir brangus dalykas. Lietuviška kunigų seminarija ir mūsiškis teologijos fakultetas turi palyginamai daugiau perspektyvų ir galimybių įsisteigti ir egzistuoti, negu bet kuris kitas fakultetas ar kita aukštoji mokykla.

Kun. E. P.

TRUPUTIS MARGOJO MŪSŲ GYVENIMO

1. Organizacinio

Wuerzburgo Lietuvių Sąjunga informuoja, kad lietuviai, turintieji Čikagoje, arba artimoje jos apylinkėje giminių ar pažįstamų, su kuriais yra nutrūkę ryšiai, gali jų paieškoti. Tuo reikalu prašoma kreiptis į L.S-gos kartotekos skyrių, nurodant ieškančiojo ir ieškomųjų vardus, pavardes ir adresus. Jei ieškomojo dabartinė gyvenamoji vieta nežinoma, reikia nurodyti paskutinį žinomąjį adresą.

* Lietuvių Sąjungos valdyba įstojamąjį mokestį sumažino iki dviejų markių. Nario mokestis paliktas tas pats — 1 markė mėnesiui.

* Zellio stovykloje gyvenančių 1370 lietuvių, 800 lenkų, 500 estų, ir 300 latvių santykiai yra labai geri. Ypatingai geri lietuvių santykiai su UNRROS vadovybe. Stovyklos policija, kuriai vadovauja Kriaunaitis, eina tarnybos pareigas drauge su amerikiečiais ir yra ginkluota.

Pati stovykla yra įkurdinta buv. kareivinėse ir yra UNRROS žinioje. Labai sunku su patalpomis: daugelis šeimų dar net ir dabar tebegyvena garažuose ir rūsiuose. Gaunamas maistas yra vidutinis; kadangi apylinkės turtingos vaisiais ir daržovėmis, tai stovyklos gyventojai šiomis gėrybėmis patys nesunkiai apsirūpina. Dėl didelio pravažiuojančių skaičiaus, keliauninkui sunku yra tikėtis gauti nakvynę ir maistą. (jk)

Hanaue, prieš amerikiečiams ateisiant, tegyveno vos 50 lietuvių darbininkų, išsklaidytų tarp kitataučių. Tada lietuviai gražiai sugyveno su lenkais, kurie naujai atvykstančius lietuvius priglaudė ir padėjo įsikurti. Bet bėgliai iš Saksonijos ir Tūringijos visai pakeitė stovyklos veidą. Dabar stovykloje gyvena 2665 lietuviai, po 1000 latvių ir estų ir truputis italų.

Visai styvyklai vadovauja dail. K. K. Jonynas, kuris drauge yra ir skyriaus pirmininkas; vicepirmininkas-Audėnas, iždininkas-Ankudavičius (vadovaująs visos stovyklos ambulatorijai), sekretorius — Špokevičius ir narys — inž. Drąsutis. Valdybai patariamuoju balsu talkininkauja taryba, kurią sudaro pirmininkai įvairių profesinių grupių: gydytojų, mokytojų ir t. t.

Stovyklos visais gyventojais rūpinasi UNRRA. Bendros virtuvės nėra. Kasdien duodamas sauso maistą davinys yra pakankamas. Drabužių lietuviams ligi šiol nedaug tepavyko išgauti. Veikia gražiai organizuojamas kooperatyvas, alaus baras, kirpykla, skalbykla ir technikos biuras, rūpinąsis stovyklos kanalizacijos, vandentiekio, elektros, stalių ir kitais darbais. Transporto skyrius, turįs 70 arklių, aptarnauja ne tik savuosius, bet net ir kitas stovyklas. (jk)

* L.R.K. skyrius rūpinasi šalpa; pirmininkauja prov. Makauskis.

Ravensburge 350 lietuvių kolonija yra labai gražiai susitvarkius. Gyvenimo sąlygos čia taip pat geros. Lietuvių komitetui vadovauja prof. Varnas. Be to, Ravensburge yra ir lietuvių delegacija prie repatrijacijos biuro. Delegacijos pirmininku yra dail. Staneika.

* L.R.K. skyrius yra taip pat gana aktyvus. Jo pirmininko p. Šimkaus rūpesčiu yra lietuviams išrūpinta didžiulė salė. L.R.K. turi savo ambulatoriją, kurioje veikia akių, dantų ir vidaus ligų skyriai. Ambulatorijos įrengimai yra geri; jos patarnavimais naudojasi ne tik vietos ir apylinkių lietuviai, bet ir latviai, estai ir prancūzai. Ambulatorijos direktoriumi yra dr. Sližys.

Memmingenas yra viena nedaugelio tų vietų, kur visi lietuviai gyvena ne stovyklose, bet privačiai. Mieste lietuvių yra apie 200; kita tiek gyvena apskrities miesteliuose.

* Stovyklos komendanto, amerikiečio, pasiūlymu sudarytas Baltijos komitetas ir aprūpintas patalpomis. Pabaltijo tautų žmonės tarpusavyje labai gražiai bendradarbiauja. (ak)

Muenchene jau kuris laikas veikia dviejų lietuvių inžinierių įsteigta firma „Atstatymas" („Restauration"). Pažymėtina, kad tai buvo pirmoji šios rūšies firma Münchene, kuri gavo karinės valdžios aprobatą. Ji atlieka įvairius remonto ir atstatymo darbus.

2. Švietimo

Münchene rugsėjo mėn. 15 d. pradeda veikti lietuvių gimnazija. Nors čia gimnazijai įsikurti buvo gana sunkios sąlygos, bet visos eilės asmenų kruopščiu ir atsidėjusiu darbu visos kliūtys buvo nugalėtos.

* Jau pradėjo veikti tarptautiniai akademiniai kursai užsieniečiams studentams. Kursus lanko apie 600 studentų; juos veda užsieniečiai mokslininkai. Paskaitos prasideda šią savaitę ir jos tęsis ligi Kalėdų. Tarp mokomojo personalo jau yra ir keletas lietuvių. Kursai vyksta UNRROS patalpose („Deutsches Museum").

Hanaue švietimo srityje darbas varomas visu platumu: 8 klasių gimnazijoje 34 mokytojai moko 226 mokinius; direktorius — Švoba; pradžios mokykloje mokosi 201 mokinys ir dirba 45 mokytojai; vedėjas — Kleinaitis; vaikų darželį lanko 87 vaikučiai. Veikia anglų kalbos kursai suaugusiems.

Würzburg — Zellyje prieš porą mėnesių įsteigtoji pr. mokykla, vadovaujama Bliumo, turi 6 mokytojus ir 80 mokinių. P. Gintautienės vedamame vaikų darželyje auklėjami 45 vaikučiai. Gimnazijoje mokosi 120 mokinių ir dėsto 30 mokytojų; direktoriumi yra Ig. Serapinas.

* Šoferių kursų pirmoji laida (75 asmens) išlaikė egzaminus. Šoferio vardui gauti, ir tautos šventės iškilmių metu baigusiems buvo įteikta pažymėjimai.

Kazys Bradūnas

VASAROS NAKTIS

Einu ... nei liūdna anei linksma,
Aplinkui visa neryšku.
Tik kažin kur mėnulis grimsta
Užu kalvų, užu miškų.

*

Visa padange puola žvaigždės —
Ten kažin kur šviesu šviesu ...
O gal ir aš tik šito gaisro
Paklydus žiežirba esu.

Naktis su mano siela žaidžia,
Čia ji maloni, čia baisi.
Visa padange puola žvaigždės
Tyliam sidabro skambesy.

*

Bet ... tik rasa nuplovęs kojas,
Grįžtu baluojančiu taku.
Jau kažin kur aušra švytuoja
Užu kalvų, užu miškų.

UNRROS vadovybė ir čia parodė gražaus palankumo: kiekvieno kursanto apmokymui skyrė 10 litrų benzino.

* Dail. Č. Jonušas organizuoja taikomojo meno mokyklą.

3. Meninio

Tautos šventė Muenchene. Rugsėjo 8 ir 9 d. d. visa mūsų išeivija paminėjo Tautos Šventę. Visur buvo suruošti meniniai pasirodymai, buvo pasidalinta gražiomis mintimis. Tikėdamiesi sekančiame numeryje galėsią duoti daugiau informacijų iš atskirų vietų, — ligi mūsų leidinio redakcijos pabaigos žinios dar nesuspėjo mūsų pasiekti — duodame mūsų Müncheno korespondento pranešimą. Savo Tautos šventę Müncheno lietuviai šventė dviejose grupėse: vieni, kuriems sąlygos leido, I-joje stovykloje rugsėjo 8 dieną, kiti gi, kurie tą dieną buvo sutrukdyti, rugs. 9 d. II-joje stovykloje.

I-ji stovykla, kuri yra UNRROS žinioje, pradėjusi Tautos Šventę iškilmingomis pamaldomis, po pietų susirinko aikštėje prie Lietuvos vėliavos išklausyti Lietuvių Sąjungos Müncheno skyrius pirmininko Dr. P. Mačiulio turiningos paskaitos ir įvairių sveikinimų. L.S-gos Müncheno apygardos vardu sveikinimo žodį tarė apygardos valdybos narys dr. V. Bieliauskas. Ir mūsų brolių tautų — Latvijos ir Estijos — atstovai išreiškė šia proga savo širdingus sveikinimus ir linkėjimus.

Meninė programa buvo atlikta stovyklos salėje. Šia proga pirmą kartą pasirodė mišrus choras, vadovaujamas kompozitoriaus J. Bertulio. Nors jis nesenai suorganizuotas, vis dėlto sugebėjo visus dalyvius sužavėti. Mok. P. Bubelio vyrų oktetas taip pat savo programą išpildė gana gražiai. Šiaulių teatro aktorius V. Petryla pastatė savo paties sukurtą montažą „Iš stovyklos gyveni-

mo". Visų nuotaiką kėlė ir taisė gyvi lietuviški tautiniai šokiai. Šventėje dalyvavo UNRROS vadovybė, latvių ir estų atstovai, lietuviškųjų organizacijų reprezentantai ir daug svečių iš mieste gyvenančių lietuvių.

II-ji stovykla Tautos šventės minėjimui taip pat sutelkė visas savo menines pajėgas. Popietinėje programoje ir šičia visi išgirdo Dr. P. Mačiulio gražią paskaitą. Susirinkusiems sveikinimo žodį tarė Müncheno gimnazijos direktorius P. Kazlauskas, Müncheno lietuvių klebonas kun. Parancevičius ir „Aidų" redaktorius.

Meninę programos dalį išpildė: stovyklos mišrus choras, diriguojamas P. Bubelio, vyrų oktetas (to paties), pianistė Kepalaitė; konsv. stud. Cinkaitė padainavo solo. Iš mažųjų grupės savo deklamacijomis visus sužavėjo D. Česonytė. Po oficialios meninės dalies buvo perskaitytas „stovyklos ekstra biuletenis", kuris davė daug gražaus sąmojaus ir nemaža juoko. Visą meninę programą gyvai ir įdomiai pravedė J. Žiūraitis. (pv)

B. Brazdžionis

NAŠLAITEI

Žili kalnai padangę remia,
O ji tokia žema, žema,
O tu per svetimą sau žemę
Eini kaip vaikas verkdama.

Eini ir ieškai žemės pėdai
Pastogės — galvai nuo lietaus,
Joks paukštis tau kelių negieda,
Nesiūlo poilsio saldaus.

Žiluos kalnuos paklydo žvilgsniai
(O, nesvetingieji kalnai!)
Ir susipainiojo tau žingsniai,
Ir kur keliaut nebežinai.

Žili kalnai padangę remia,
O ji tokia žema, žema.
O tu per svetimą sau žemę
Eini tik vargą rinkdama.

R a v e n s b u r g o meninės jėgos jau suspėjo išsikovoti visų simpatijas. P. P. Gustaičių vadovaujama meno sekcija jau gastroliavo Biberache, Wangene ir Tübingene.

* Rugs. 6 d. prancūzų karinės valdžios iniciatyva buvo surengtas koncertas, kuris turėjo didelį pasisekimą. Koncerte dalyvavo ir tautinių šokių grupė, kuri yra taip pat gana stipriai paruošta.

* Čia gyvenąs sol. Liepa yra davęs keletą puikių savo koncertų.

* Su pasisekimu dainuoja vyrų oktetas vadovaujamas Armono.

W ü r z b u r g - Z e l l y j e meniniam gyvenimui toną duoda Alg. Kačanausko vadovaujamas meno ansamblis „Sietynas", kuris per 3 intensyvaus darbo mėnesius yra daugelį kartų gražiai pasirodęs. Stovykloje rengiamuose koncertuose gausiai lankosi ne tik vietinės UNRROS vadovybės žmonės, bet net ir Würzburgo gubernatūros ir divizijos aukštieji amerikiečių karininkai. „Sietynas" koncertavo ir apylinkės miestuose: Fuldoje, Heidelberge, Seligenstadte, Mannheime ir kt. Ruošiamose savo stovyklos šventėse „Sietynas" visada ant savo pečių neša didžiąją programos dalį. „Sietyno" programą sudaro: lietuvių tautiškieji šokiai (vad. V. Dargytė), lietuvių liaudies ir liet. komp. dainos, pasauliniai kūriniai, kuriuos pakaitomis atlieka solistai, oktetas sekstetas, kvartetas, duetas ir mišrus choras. Yra ir saloninis orkestras, kuriam vadovauja D. Jakavičius. Lietuviškąją programos dalį atlieką menininkai visada dėvi tautiškuosius drabužius, suprojektuotus jauno dailininko V. Vijeikio.

* Nesenai įsisteigusi dramos sekcija, vadovaujama Zinkevičiaus, repetuoja „Sudrumstąją ramybę".

* Ateinantį sekmadienį dail. Vijeikis atidaro savo kūrinių parodą.

H a n a u e menininkai irgi nesnaudžia: yra gimnazijos, vyrų ir mišrusis chorai, vadovaujami p. p. Radzevičiūtės ir Žemaičio. Balerina V. Adomavičiūtė vadovauja tautiškiesiems ir plastiniams šokiams. Bendradarbiauja muz. Vl. Adomavičius, sol. Višinskaitė, Lavickienė, Raila ir naujai atsikėlęs Strolia. Visur savo tautiečių gražias pastangas paremia Amerikos lietuvis p. Markelis. (jk)

4. Religinio

R a v e n s b u r g e pamaldos vyksta kiekv. šventadienį 10,30 vienuolyno koplytėlėj. Per pamaldas gieda lietuvių choras; taip pat dažnai pasirodo ir sol. Liepa. Ravensburgo lietuvių kolonijos klebonu yra kun. Juška.

Z e l l y je lietuviai turi gražią koplyčią; klebonas-kun. Šantanas.

M ü n c h e n e veikianti lietuvių kat. kunigų sąjunga gražiai tvarkosi. Jos iniciatyva manomos suruošti kunigams rekolekcijos. Minimos sąjungos pirmininku yra prel. Šaulys.

5. Spaudos

* Poetas Kazys Bradūnas yra parašęs eilėraščių rinkinį „Svetima duona". Dabar šis rinkinys yra ruošiamas spaudai. Jį išleisti apsiėmė Spaudos Darbuotojų Kolektyvas Münchene („Aidų leidėjai).

* B. Brazdžionis ruošia naujiesiems metams kalendorių, kuris duos ir gražių literarinių ištraukų.

Zellyje jau virš 100 kartų pasirodo kasdieninė „Lietuviškojji informacija", o sienlaikraštį „Klajūno balsas" red. Kulakauskas.

Hanaue, nepavykus išleisti spausdintą laikraštį, tuo tarpu tenkinamasi kasdieninėmis „Radijo žiniomis" ir savaitinuku „Lietuviai", pasirodžiusiu 12 kartų.

Mes bėgame aklai į prarają, sąmoningai laikydami prieš save skėtį, kad jos neregėtume.

*

Žmogus nėra nei žvėris, nei angelas (iš abiejų jis šį tą turi); bet, nelaimei, bevaidindamas angelą, jis dažniausiai tampa žvėrimi.

P a s c a l, P e n s é e s.

IEŠKOJIMAI

Stengdamiesi patarnauti savo išblaškytiems tautiečiams, esame įvedę ieškojimų skyrių. Pranešame, kad šis skyrius bus kiekviename mūsų leidinio numeryje ir kad ieškojimai priimami visada. Jie bus talpinami iš eilės. Už kiekvieno ieškomojo asmens paskelbimą „Aidų" administracijai yra įmokamos dvi markės. Šia proga kreipiamės į visus mūsų tautiečius, prašydami vieni kitiems padėti susirasti savo artimuosius.

24. R u t k a u s k a s Vincas, Neuburg a. D., Franziskanerstr., Realschule, — Onos Rutkauskienės-Matijošaitienės; Teresės Rutkauskaitės. Abi iš Alvito valsč.
25. P a r a n c e v i č i u s Jurgis, kun., München, Lamontstr. 21, — vaistininko Juozo Karvelio su šeima; — agr. Nikodemo Nagurskio („pani tego"); — Juozo Aušroto; — Miko Šmito.
26. P o v i l a i t i s S., München, Lamontstr. 21, — Ant. Povilaičio su šeima, Vok. gyv. prie Zwickau, Wilkau, Haßlau.
27. A r m i n a s Liudvikas, Augsburg, Haunstetten, Liet. Stov., — savo motinos Ievos Arminienės iš Sardukų km., Vilkaviškio v.; brolių Juozo ir Mato Arminų.
28. K v i k l y s Br., Illertissen, Gasthof z. Hirsch, — B. ir V. Vitkų.
29. P a d v o i s k i s Vacl. iš Donauwörtho, — lt. Juozo Rimkevičiaus; — inž. Vlado Stulgaičio su žmona.
30. Š l i k a s St., Mittenwald, Gebirgsjägerschule, — Šlikienės Teresės; Šlikų ir Jono ir Uršulės; Šlikų Petro ir Magdalenos; — Vabalų Jono ir Anelės; — Kubilių Pijaus ir Uršulės. Visi kilę iš Pajevonio, Vilkaviškio apskr.
31. J a c i e n ė Filomena, Illertissen, Liet. Stovykla, — savo tėvų Jonaičių iš Telšių.
32. M i e ž e l i s Ant., Illertissen, Liet. Stovykla, — sūnaus Broniaus; — švogerių vaikučių Alfo, Albino ir Kazio. Visi kil. iš Zarasų.
33. P a ž e r a St., Hanau, Liet. Stovykla, — Giedraitytės Janinos, gyv. Vienoje.
34. T a r v y d a s, Donauwörth, Hotel „Rose", — savo brolio Vytauto-Juozo iš Kauno, gim. 1920. V. 2.
35. B a k š i n s k a s, Donauwörth, Bergallee 275¹/₆, — savo brolių Jono, Antano, Petro ir seserų Marytės, Bronės, Albinos; visi gyv. Vilkaviškyje.
36. T u m o s a Ant., Illertissen, Hotel z. Hirsch, — Prano ir Juozo Tumosų su šeimomis, kil. iš Sintautų vlsč.
37. Z a b u l i o n y t ė St., Illertissen, Hotel z. Hirsch, — Leščinsko Vaclovo su žmona Valerija ir Kretingos.
38. D e g u t i s Vikt., Illertissen, Hotel z. Hirsch, — savo giminių bei pažįstamų.
39. B u k a u s k a s Juozas, München, II-ji liet. stovykla, — savo žmonos Onos Bukauskienės iš Tauragės, Vok. gyv. Čekijoje.

IŠ VISO PASAULIO

Lietuva. Amerikos lietuvių spauda praneša, kad Lietuvoje mirę rašytojas Kazys **Puida** ir arkivyskupas Pranciškus **Karevičius**. Vysk. Karosas žuvęs per karo veiksmus, o vysk. Matulionio mirtis yra neaiški.

Į Vilniaus arkivyskupo sostą esąs grąžintas arkiv. Jalbžykowskis.

Kanados lietuvių kom. laikraštis „Liaudies Balsas“ praneša apie kultūrinį Lietuvos gyvenimą. Kaune ir Vilniuje veikią universitetai, Dotnuvoje — Žemės Ūkio Akademija. Atgaivinta Liaudies Meno Namų veikla. Iš rašytojų minimi: *S. Neris*, padavusi spaudai naują poemą „Lakštingalą“, *S. Čiurlionienė*, paruošusi naują veikalą teatrui, *Ieva Simonaitytė*, baigianti „Karalių Vilių“, *kan. Sabaliauskas*, išvertęs suomių rašytojo Aleksis Kivi veikalą „Septyni broliai“.

A. Venclova redaguoja „Tarybinį Archyvą“; švietimo komisaru paskirtas Žiugžda. Naujai įsteigto sporto komisarijato komisaru paskirtas A. Šimanas, jo pavaduotoju — A. Vietrinas. Sportininkai Šačkus ir Leščinskas esą suimti.

Dar minimos, šių menininkų — literatų pavardės: A. Miškinis, Korsakas-Radžvila, L. Gira, P. Cvirka, A. Gricius, Šimkus, Marcinkevičius, J. Švedas, A. Ilčiukas ir kt.

„Elta“ praneša, kad, nepatikrintomis žiniomis, buv. Stuthofeno koncentracijos stovyklos kaliniai prof. B. Sruoga, kun. Alf. Lipniūnas ir kun. prof. St. Yla esą dabar Lietuvoje. —

Persija įteikė protesto notą Sov. Sąjungai dėl persų ginkluotų pajėgų varžymo. Rusų kontrolėje esančioje Persijos dalyje įvykę susidūrimų tarp ūkininkų ir kraštutinių kairiųjų grupių; rusų daliniai neleidę persų policijai atlikti savo tarnybinių pareigų.

Pasitarimai dėl lenkų repatrijacijos tęsiami. Iš Varšuvos vėl atvyko lenkų vyriausybės delegacija į Berlyną, kuri tarsis su alijantų atstovais. Ten pat laukiama atvykstant ir Lenkijos Raudonojo Kryžiaus delegacijos.

J.A.V. demobilizuojasi. J.A.V. karo ministerija paskelbė, kad iki 1946 m. vasario mėnesio iš Europos grįš visi Amerikos kariai, kurie nebus palikti Vokietijos okupacijai. Numatoma, kad grįš apie du milijonai vyrų.

Po karo J.A.V. numato palikti 1000 laivų karo laivyną.

„Penkių“ konferencijos belaukiant

Penkių užs. reik. ministerių taryba pirmosios sesijos darbus Londone pradeda š. m. IX. 11 d. ir, numatoma, tęsis bent dvi savaites. Susidomėjimas šia konferencija yra labai didelis, nes čia bus sprendžiamos gan opios pasaulio problemos.

Iš įvairių pranešimų galima susidaryti vaizdą, kuriais klausimais tarsis J.A.V., Anglijos, Prancūzijos, Sov. Sąjungos ir Kinijos užs. reik. ministeriai.

Mes niekuomet neturėsime tiek fizinės jėgos, kiek mūsų galingieji kaimynai. Bet niekas negali atsispirti prieš skardžią valią. Šitą ugdykime.

Vydūnas

Vienas iš pirmųjų tarybos uždavinių, kaip buvo skelbta Potsdamo konferencijos komunikate, bus taikos sąlygų išdirbimas buv. Vokietijos sąjunginėms valstybėms: Italijai, Vengrijai, Rumunijai, Bulgarijai, Suomijai. Iš J.A.V. užs. reik. min. Byrnes padaryto spaudos atstovams pareiškimo matyti, kad konferencijoje taip pat bus svarstoma: a. Tol. Rytų teritorijalinės problemos; b. Italijos kolonijų likimas; c. Europos vidaus vandens kelių sutarptautinimas; d. atominės bombos klausimas.

Tikras dalykas, kad taryba svarstys ir Balkanų valstybių vidaus reikalus. Sąryšyj su tuo paskutinėmis savaitėmis Bulgarijoj, Rumunijoj ir Jugoslavijoj vyko intensyvus politinis gyvenimas. Visur atsiranda naujų srovių, kurios dabar jau aiškiai reikalauja laisvo demokratinio apsisprendimo.

Amerikos spaudoje pasirodė žinia, kad šiai tarybai būsią pavesta svarstyti ir Baltijos valstybių klausimai. Turint galvoje, kad ši taryba yra nuolatinė instancija ir kad ji posėdžiaus ne vieną kartą, galimas dalykas, kad dabar, kada pirmoje eilėje bus svarstomos ypač aktualios didžiosioms valstybėms problemos, Baltijos valstybių klausimai bus atidėti sekančiai sesijai. Paskutinės prez. Trumano ir min. pirm. Attlee kalbos sudaro lyg foną, kuriame vyks konferencija. Pritardami prezidento Trumano žodžiams — „Negali būti kompromiso tarp gėrio ir blogio“ — ir mes su ramia viltimi galime žvelgti į savo ir savo tėvynės ateitį. *J. K.*

Šiandien aš noriu dainuoti

Šiandien aš noriu dainuoti, dainuoti, kad aidas galingas žaibo sparnais padangėmis plauktų, virš kalnų ir klonių žaliojon girion skristų, didelėn tamsion girion, kurią tik kūdikis kartą sapne yra matęs.

Jos viduryje, aukštame kalne, įstabiuose rūmuose graži karalaitė gyveno.

Dėl to aš dainuosiu, kad dainą pro atvirus pilies langus graži karalaitė girdėtų . . .

Ankstųjį rytą, dar saulei nekėlus, basas vienplaukis, dūdelę pasiėmęs, išeinu į girią, į žaliąją girią. Apleidžiu mažutę lūšnelę ir siaurųjį kiemą. Aš einu surasti to įstabaus gražios karalaitės rūmo su šviesia seklyčia.

Ir niekam negirdint, niekam nežinant, išeinu pro vartus iš gimtojo kiemo . . .

Tik žalias bijūnas daržely raudonu kaip purpuras žiedu iš kiemo telydi! Ir mažas paukštelis, lakštutė, vyšnių sodely laimingos kelionės telinki! O tėviškės klonio tyroji rasa mano kojas mazgoja . . .

Didingas žaliasai šile, sakyki, ar tiesų aš žygį darau? Jau kojas pakirto, gerklėje liežuvis jau stingsta, o širdį taip gniaužia, jog vairo valdyt neįstengiu.

Išvargęs, ištroškęs, tik ilgesio vedamas, lyg mažas vabzdelis bešliaužiu. Nei saulė, nei mėnuo, nei mažos žvaigždelės nešviečia niauriosios šilo tamsybės.

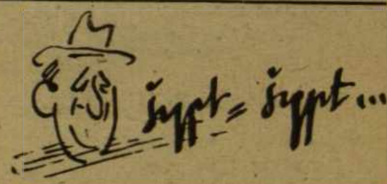
O šile! Maldauju, atskleiski man savo tankynes, kur mano skaisčios karalaitės kalno viršūnej baltos seklyčios boluoja.

O, džiaugsme tu mano, tu saule skaisčioji, gyvenimo diena, ilgėtas edene! Štai šiame inde tau atnešu, skaisti karalaite, mano ilgai rinktuosius pasaulio turtus. Iš tolimo krašto didžių vandenų, iš baisiųjų gelmių gražūs karoliai ir balti žemčiūgai. Ir tolumoj aukštuosiuose kalnuose rastieji briliantai, safyrai, topazai, rausvi rubinai ir kiti visi gražiausieji akmenėliai.

O patsai šis indas įgytas iš rytų garbingų valdovų karalių. Visa tai tau, mano skaisčioji karalaite, padėsiu štai po kojų tavųjų.

— Būk sveikas, jaunutis keleivi! Tu pirmas ateini su ilgesiu tyru. Įeiki, prašau, manosios seklyčios vidun! Ko trokšta jaunoji širdis? Midaus, saldaus vyno ir tyrojo džiaugsmo? Ilsėkis ir būki mano seklyčioj mylimas svečias! Pažvelk štai iš bokšto pro atvirą langą į žalią saulėtąjį sodą, kur jaunas skaistus pavasaris žydi. Ten tulpės, bijūnai, žaliosios rūtos, baltos lelijos ir kvepiančios rožės po viso mano pilies sodo platybes. Visa tai, tau, jaunas keleivi, skiriu! Gėrėkis ir žaiski, kol saulė tau dienas lydės . . .

Iš *Kazimiero Šimonio*
„Girių giesmių“, išl. „Sakalo“ 1936

Idėja

Vienas žymus kalbėtojas skaito gražią ir turiningą paskaitą N. kaime apie blaivybės idėja ir jos reikalingumą, nušviesdamas kokią didelę žalą atneša žmonėms alkoholio, ypač samagono vartojimas. Žmonės klauso ir daugelis jų ryžtasi mesti seną įsigalėjusią ydą ir nuo šios dienos visai nebegerti. Ir senelis Baltrus yra sujaudintas ir su ašaromis akyse kartoja tik vieną sakinį: „daugiau nebegersiu“. Po paskaitos jį sutinka jo senas draugas, kuris, mažai domėdamasis kažkokiais ten kalbėtojais, paskaitoje nedalyvavo ir kviečia Baltrų „paimti ant danties“. Baltrus su ašarotomis akimis atsako, kad jis jau daugiau nebegersiąs, nes ir tas ponas sakęs, kad gerti negalima.

— Tai ką tas ponas galėjo ten pasakyti, kad tu taip pasikeitei? — klausia jį draugas.

— O jis daug ką pasakė. Matai, kad nuo ašarų negaliu susilaikyti. Tik vienas dalykas tai man dar liko neaiškus: kas įdėjo, ką įdėjo ir kur įdėjo, — atsako senelis.

Leidžia — Spaudos Darbuotojų Kolektyvas. — Vyr. Redaktorius Dr. V. Bieliauskas. Viršelio vinjetė dail. E. Krasausko.
Adresas: München 27, Lamontstr. 21